

засобів якої є саме фейкові повідомлення. Здебільшого для цього використовуються інтернет медіа та спільноти у соціальних мережах. Небезпекою фейк-нюз за умов ведення бойових дій є те, що пересічному громадянину досить важко відрізнити такі новини від справжніх. Це, разом із психологічними та технічними прийомами виготовлення фейків, призводить до їх стрімкого поширення, великого суспільного резонансу, створення осередків соціального напруження, що призводить до дестабілізації суспільно-політичної ситуації в регіоні чи країні в цілому і спроможне підірвати імідж держави на світовій арені. У довгостроковій перспективі такі дії можуть призвести до змін у світогляді громадян та формування національної ідеї у вигідному для групи осіб напрямку і, природно, становить серйозну загрозу національній безпеці країни [4, с.109].

За таких умов надзвичайно важливим є підвищення медіаграмотності населення. Оскільки пересічному громадянину буває важко визначити у потоці новин фейки, фахівці рекомендують перевіряти інформацію за допомогою поважних джерел (чи дійсно та чи інша цитата належить персоні, і якщо так, то в якому контексті вона вживалася; чи є автор реальною особою), сумніватися в правдивості публікації, якщо вона написана у «переконувальному» тоні, упереджено і має кричущий заголовок, містить колажі чи модифіковані фото; якщо тіні на обличчі героїв сюжетів чи фото лежать неприродно, а самі вони не моргають тощо [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Компания Бекмамбетова начала «клонировать» голоса знаменитостей. URL: <https://www.rbc.ru/business/29/10/2019/5db6dc759a79476159856e01> (дата звернення: 18.11.2020).
2. Кондратьев Р.Я., Миронова Н. Г. Фейк-новости как инструмент социального управления и объект применения методов информационной безопасности. Современные технологии управления. №1 (91). URL: <https://sovman.ru/article/9106/> (дата звернення: 16.11.2020).
3. Петросян А. Э. В паутине Фамы (природа слухов, их распространение и социальный резонанс). Вестник ОмГУ. 2008. № 3 (49). С. 114-126.
4. Черниш Р. Ф. Фейк як один із інструментів негативного впливу на національну безпеку України в умовах ведення гібридної війни. Часопис Київського університету права. 2019. № 2. С. 109-114.

Дарія Браун

здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування

Науковий керівник:

Елеонора Скиба

*професор кафедри гуманітарних дисциплін та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософських наук, доцент*

РОЛЬ ЛОГІКИ У ФОРМУВАННІ ЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА

Питання, що стосуються ролі логіки у формуванні культури мислення юриста були предметом розгляду багатьох філософів і логіків і є дуже актуальними на сучасному етапі розвитку суспільства. Про велику важливість логіки для юристів знали завжди. Занадто високою була ціна логічної помилки для тих, хто так чи інакше визначав долі людей. Саме тому, під час підготовки суддів, прокурорів, слідчих, арбітрів, юристконсультів, тобто всіх тих,

кого сьогодні називають правниками, значну увагу приділяли вивченню основ формальної логіки.

Вивченням питань щодо ролі логіки в юридичній теорії і практиці займалися такі вчені, як П. П. Баранова, І. А. Ільїна, Е. В. Казгерієвої, В. І. Курбатова, М. В. Міхалкіна, А. А. Тер-Акопова та ін.

В сучасній логічній практиці активно використовуються всі відомі логічні засоби: визначення (юридичних понять), поділ (наприклад, класифікація злочинів), версія (як вид гіпотези), умовивід (наприклад, в обвинувальному чи виправдувальному вироках), доведення та спростування (наприклад, під час досудового розслідування та судового розгляду). Але, щоб правильно використовувати логічні засоби ними необхідно досконало володіти. А це можливо лише завдяки глибокому та вдумливому вивченню логіки – засвоєнню визначеного обсягу логічних знань, умінь та навиків. Варто зазначити, що для того щоб стати юристом необхідно мати високу правову та логічну культури. [1, с. 56]

У судовій практиці предметом пізнання є зазвичай подія, що відбулася. Судове пізнання – це здебільшого опосередковане, вивідне пізнання. Тут головну роль відіграють логічні засоби пізнання, насамперед умовивід. [2, с. 47] Судове провадження, спрямоване на досягнення об'єктивної істини у кримінальній справі, відбувається в формі висунення та доведення судових версій. Для встановлення істини у справі треба зібрати факти (докази), які належать до неї, висунути та розвинути версії, перевірити та довести істинність однієї версії та хибність іншої. Логіка вчить законам і правилам мислення, використання яких для судового пізнання має виняткове значення. Вміння оперувати поняттями і судженнями позбавить фахівця багатьох логічних помилок, які можуть вплинути на долю людини.

Практика слідчого, як і будь-яке пізнання, підпорядковується не тільки законам діалектичної логіки, але й законам і правилам формальної логіки. Знання логіки допомагає правильно будувати судово-слідчі версії, складати чіткі плани розслідування злочинів, намічати системи оперативних дій, не допускати помилок при написанні офіційних документів: протоколів огляду місця злочинів, рішень і постанов, обвинувальних висновків. [3, с.62]

Логіка має вагомим значення і для криміналістики, і для вирішення великої кількості юридичних завдань, урегулювання трудових, майнових та інших відносин, соціально-правового захисту громадян. Професійні юристи, спираючись на знання законів логіки, часто виявляли помилки в показаннях з боку звинувачення, підсудного, адвоката і звертали на це увагу суду.

Отже, засвоєння формальної логіки допомагає правникам:

- мислити більш визначено, точно і ясно, чітко визначати поняття, не допускати в думках формально-логічних суперечностей, коли відносно одного й того ж предмета дещо стверджується і теж саме заперечується.
- у своїй діяльності мислити послідовно, переконливо і самостійно, виявляти логічні помилки у своїх міркуваннях та у показаннях потерпілих, звинувачуваних та свідків
- точно визначати зміст і обсяг юридичних понять, здійснювати їх ділення і класифікацію.
- свою промову будувати логічно, вірно, переконливо і професійно, вміти ставити запитання та відповідати на них;
- розробляти судово-слідчі версії, складати чіткі плани розслідування злочинів;
- грамотно складати юридичні документи: директиви, акти, протоколи, накази, звіти та ін.

У висновку варто зазначити, що формальна логіка є дуже важливим інструментом у практичній і теоретичній діяльності правника. На сьогодні, у період становлення України як правової держави, значення логіки для юристів ще більш зросло. Логіка стала невід'ємною частиною юридичної освіти. І це зумовлено особливістю роботи правника, будь він суддя, адвокат, юрисконсульт, вчений-правознавець і т.д. Будь-кому з них доводиться постійно визначати і класифікувати висновки як рішення, аргументувати і спростувати їх, забезпечувати точність і ясність висловлювань, для однозначності трактування і розуміння їх громадянами.

Отже, значення логіки для юриста проявляється в її нерозривному зв'язку з правовою діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Логіка для правознавців навч. посіб. О. О. Бандура, О. І. Гвоздік, В. М. Кравець та ін.. Київ . Нац. акад. внутр. справ, 2016. 144 с
2. Логіка юридична: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів. ПП «Арал», 2018. 172 с.
3. Проценко М. Роль логіки у формуванні логічної культури юриста М. Проценко. Світогляд - Філософія - Релігія. 2014. Вип. 7.

Олександр Варушко

Інститут технічної механіки

Національної академії наук України

і Державного космічного агентства України

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ СОЦІУМУ ЯК ФОРМА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ДЛЯ ПОБУДОВИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

У сучасних соціально-політичних, економічних, екологічних та інших умовах, особливу важливість має завдання інтелектуалізації соціуму. Результати вирішення цього завдання визначають відповідне місце українського суспільства в загальносвітовій соціальній системі і в різних аспектах її прояву (політика, економіка, культура, пр.). Очевидна значимість завдання інтелектуалізації, в тому числі, для кожної конкретної розвиваючої і соціально проявляючої себе особистості.

Разом з тим, в переважній більшості випадків, згаданий процес і його результати залежать від багатьох умов і якості соціального середовища, частиною якої є індивідуум. Соціальне середовище, соціум - це, в своїй основі, складна система діяльності і прояви індивідуумів. Якість соціального середовища є сукупність якостей формує її індивідуумів в широкому спектрі проявів особистості. Самореалізація особистості і еволюціонування соціуму взаємозалежні і взаємообумовлені.

Сучасний етап соціально-політичного, економічного та екологічного розвитку обумовлений трансформацією всієї соціально-політичної, економічної та екологічної системи в контексті її інтелектуалізації. Елементами інтелектуалізації є інформація, наукові знання, а також професійний, науковий і культурний потенціал суспільства, які в сукупності можуть бути розглянуті як інтелектуальні ресурси. У сучасних умовах роль інтелектуальних ресурсів надзвичайно зросла. Вони багато в чому визначають не тільки якість виробленої продукції та послуг, а й структуру національної економіки, ефективність функціонування народних господарств, їх інноваційний потенціал, який, в свою чергу, поділяється на певні складові, що обумовлені в ієрархічну структуру. В якості таких складових інноваційного потенціалу системи виступають виробничий, кадровий, організаційно-управлінський, технологічний, науково-технічний, фінансово-економічний блоки.

Інноваційний потенціал - це основа ефективного розвитку й організації взаємодії всіх суб'єктів соціально-політичних, економічних, екологічних та суспільства в цілому. Інтелектуалізація пронизує всі його елементи. Саме вона виводить на перший план людський капітал, елементами якого є знання, навички, моральні цінності персоналу, культура праці. Людський капітал є пріоритетом, оскільки перехід від індустріального до постіндустріального економічного укладу, який відбувається в найбільш розвинених країнах, в першу чергу означає зміну ролі людського фактору в сучасному виробництві. Потрібно висококваліфікований і освічений працівник, що володіє не тільки вузькопрофесійними знаннями, а й широким кругозором, який дозволяв би йому вільно орієнтуватися в постійно мінливій обстановці, приймати самостійні рішення. Тому для розвитку людського капіталу держави повинні виді-